

Márika megfordul, átölelné az öreget, hogy kikísérje a végére. Az öregember utoljára tíz éve tett meg egyedül ekkora távolságot, mint amekkorára a szoba és a konyha közötti reménytelen út. Elhagyja ereje és a földre zuhan. Az öregasszony nem tudja felemelni. A férj és a feleség egymás mellett fekszenek a hideg padlón, és sírnak.

- A szeretet... - mondja az öregember.

- A szeretet soha el nem fogy - motyogja az öregasszony.

S amikor a földön már nagyon fáznak, az öregasszony összeszedi teljes erejét és felemeli férjét. Leveszi róla összevizelt pizsamáját, tisztára ruhát ad rá, ágyba fekteti, felmossa a konyhát, az előszobát, ahol az öregember elcsepegett. Ágyba fekteti az öregembert, becsukja a konyhaablakot, elhúzza a sötétítő függönyt, lassan levetkőzik, kibontja a haját, és bebújik a másik ágyba. Álomtalan éjszaka telepedik rá. Nehezen alszik el, s mire végre az alvás megváltó stádiumába jutna, az öregember vad horkantása felriasztja.

Márika fülében a vér vizesésként robajlik. A hörgés félelmetes örömmel tölti el. Márika agya lassan kitisztul. Az öregember összefüggéstelenül kiabál, levegő után kapkod. Márika szeme kimered, pupillája tágra nyílik, megmarkolja a paplan két sarkát, ökleivel a szája elé tartja, hogy a félelem és a reménység hangja ne szakadjon ki belőle. Egész teste mozdulatlanúságba dermed.

- Talán most. Talán ma - gondolja Márika. Ismét érzi arcán a tavaszi szél simogatását, a nap melegét. Hallja az erdő susogását, a madarak énekét. Örületes vágy fogja el a menekülésre. Tíz éve nem mozdult el az öregember mellől.

- Talán most. Talán ma - zakatol benne a gondolat. Az öregember még mindig hörög. Márika szeme még tágabbra nyílik, pupillái még inkább kimerednek, keze görcsösebben markolja a paplan két sarkát.

Az öregember lassan elcsitul. Légzése egyenletessé válik. Márika ujjai lassan elengedik a takarót. Szája görcse oldódik. Szemét lecsukja. Szemhéja alól vékony csikban könny szivárog.

Cserép Csaba

ASZFODÉLOSZ VIRÁGOK

Jól indult a nap.

Jozsó a piacon a pecsenyesütők standjainál állt meg - gondolván: valaki hagy valamit a papírtálcáján, vagy óvatosan megnézhetne egy-két kukát - amikor a földön észrevett egy ötszázast. Igen: egy valódi, új ötszázforintost.

Rögtön rálépett. Reklámszatyrárt - melyben fogkeféje, fésűje, néhány csikk, szóval az egész vagyona volt - a lába mellé csúsztatta, majd rögtön újra felvette. Ekkor az ötszázast már a kezében, sőt mi több: a zsebében volt.

- Egy véres-, egy májashurka, három kenyér, két darab erős paprika - sorolta a sütődésnek, mikor rákerült a sor.

„O dolce vita! Most iszom egy fröccsöt, veszek cigarettát, újságot. Milyen más a világ” - nézegette a lucskos, havas placcon föl-alá tolongó tömeget.

A kocsmában fröccsét, szatyrárt szorítva egy részeg mellé ült.

„Újságot nem kell vennem, hiszen van ennek a marhának” - gondolta.

- Megnézhetem?

- Nézd meg, haver.

Az újságot a részeg cigarettájával együtt emelte föl az asztalról.

Hirdetések: „Kisegítő szakácsot fölveszek. Bérezés megegyezés szerint. Szállás, étkezés biztosítva.”

„Van Isten” - nyugtázta Jozsó, és elindult a megadott címre.

- Következő a felállás - kezdte a kopaszra nyírt, kövér, köpcös tulaj a munkaköri leírást: - Kisegítőként kellene dolgoznod körülbelül három hétig. Lehet, hogy tovább is, de három hét az biztos. Kapsz szobát, kaját, s a végén harminc rongyot. Bejelentve nem leszel, ha ellenőrzés jön, akkor aznap kezdted. Próbaidős vagy. Nem érdekel, ha megdugod a takarítónőket, de pofázás sehol! Senkinek, semmit. Értve?

- Az amőba beszédes élőlény hozzáam képest, Főnök.

- Majd meglátjuk. Holnap kezdesz. Állítsd össze a menüt! Reggeli, ebéd, vacsora. Mohamedának

jönnek: disznóhús, zsír nyista. A személyzet is azt eszi, amit ők. Minden reggel adok pénzt: elmész, bevásárolsz. Csak főznöd kell, kiszolgáltatnod nem. Van pultos, a Böbe meg felszolgál. A Bóbét ne kerülgesd! Ő éjjel is műszakban van - vigyorgott a főnök.

Másnap, kora reggel Jozsó beosztotta a pénzt: üveges lekvárt, ömlesztett sajtot, olcsó teát vásárolt reggelire.

Az ebédrevaló is összejött, ám a vacsorára szűkös maradt a keret.

- Kevés lesz a pénz. Mit adunk a vendégeknek este? - kérdezte Bóbét.

- Majd visszajön a főnök, s szólsz neki - cigarettázgatott Böbe.

A reggelizés után Jozsó hozzálátott az ebéd-főzéshez: megpucolta a zöldséget, összevágta a marhahúst, előkészítette a rizst.

Tizenegy óra volt.

Az ételek rotyogtak a gáztűzhelyen.

- Jozsókám, csinálj gyorsan három tükörtojást! - szaladt be hozzá minijében Böbe.

- Egyél valami hideget, nincs hely a gázon.

- Félrehúzol valamit - pislogtatta szempilláit Böbe.

- Nem húzok le semmit, nem lesz kész az ebéd!

- Dehogynem. A főnök testvére akar reggelizni.

Jozsó megsütötte a három tojást, a pincérlány elringatózott vele, de rögtön vissza is jött:

- Süssél még hármat! Csinálj ecetes hagymát, és kérek a tokányból egy tányérral! Nem baj, ha nem kész a köret.

- A tokány is nyers, nemhogy a köret - fakadt ki Jozsó.

Böbe, ugráló melleivel, folyamatosan szaladgált az étterem és a konyha között:

- Nem érdekes, akkor főzzél virsli!

- Nincs virsli.

- Valakit küldj el a boltba!

- Ki menjen el?

Böbe megrántotta a vállát:

- Addig is turbó gyorsasággal üss össze egy szalonnárs rántottát!

A rádióban délre harangoztak.

Jozsó a második hidegtálat készítette a boltból hozott felvágottakból, sajtokból.

Később fokhagymát pucolt a körtebefőthöz, mert az az egészséges, utána megsütötte a főtt kolbászt, hiszen az úgy az igazi.

Egyszer aztán elérkezett az a pillanat, amikor az ebéd újra a tűzhelyen fődögélt.

Böbe számtalan cigarettáinak egyikét szívta, és dicséretre várva, kirtatóan mutogatta lábait.

Jozsó kinézett a kocsmába.

A söntésben a csapos, fülig erő szájjal, a kezébe nyomott egy rumos kávé:

- Küldd le komám, nekem már nem megy!

- Sokan vannak. Ilyen jól megy az üzlet?

- Rosszul vagy te összeszerelve. Ezek mind a főnök családtagjai. Várják az ebédet.

- Passzolj ide még egy rumot, de kávé nélkül! Rosszul vagyok - hebegett Jozsó.

- Leszel te még rosszabbul is, kisgyerek! - iszogatótt valamit egy literes korsóból a csapos.

S valóban, Jozsó pillanatról pillanatra pocskábbul érezte magát. A főnök retyerutyája megette a minestralevest, a borsos tokányt az utolsó falatig. Kettőre nem maradt az előre megrendelt ebédből a rizsen kívül semmi.

A főnök még mindig nem került elő.

Jozsó a vacsorára szánt pénzből leveskockát és panírozott, fagyasztott halszeleteket vásárolt.

Három órakor szolgálta ki Böbe kacarászva az étterem fölötti szobákból egész nap ki sem mozduló külföldieket.

- Arabok, kurdok, afgánok - magyarázta a csapos. Itt dekkolnak, amíg át nem dobják őket a határon.

- Lehúzzák őket. Át sem érnek, és lehúzzák őket - morogta Jozsó.

- Ki mondta neked, hogy etess meg valakit a menekülteken kívül? - kiabált vörösödő fejjel a főnök.

- Hogyhogy ki mondta? Az egész családod reggel óta baszogat.

- Ebben a kocsmában én vagyok a góré, én parancsolok. Kárt okoztál nekem. Ajánlom: hozd be a hiányt!

- Mondd meg a rokonaidnak, hogy szakadjanak le rólam! Egész nap itt eszi őket a fene. Fizetni nem fizetnek, mellőzni nem hagyják az embert, csak sarakat csinálnak neked!

- Pihentess öcsi, pihentess! Azt csináld, amit mondok! Estére főzz egy gulyást, az szapora és laktató! A péktől a Böbe hozzon buktát, ilyenkor olcsóbban adja! A többi nyersanyagot majd megveszem én.

- Oké, de időben gyere vissza, Főnök, már fél öt van!

- Bukta helyett ízes levelet hoztam, fejenként kettőt. Nem volt más - riszálta magát Böbe, mikor visszajött a péktől.

- Dugd el gyorsan, amíg megvan! - mondta Jozsó, és már a tizedik fröccsöt itta a csapossal, a főnök pedig sehol, de sehol a láthatáron.

- Adjál sütit! - nyafogott a főnök lánya.

- Nincs süti.
 - De van. Láttam.
 - Majd kapsz, ha marad.
 - Miért nem adsz a lányomnak egy sütit? Sajnálod? - fújta a főnök felesége.
 - Ki van számolva.
 - Na és? Ajd neki, ha mondom!
 - Itt a hús - kacsingatott Böbe. - Jót főzzél, és mindenkinek jusson!
 - Menjetez ki! - intézkedett Jozsó. - Nem férek el tőletek!
 - Mi a kaja? - kérdezte a háta mögött valaki.
 Jozsó megpördült mérgében: ilyen lepusztult fazon már régen látott.
 - Én még nem reggeliztem.
 - Sajnálom.
 - Nekem eltartási szerződése van a tulajjal, de még nem reggeliztem.
 - Este van, gyagya úr - bosszankodott Jozsó.
 - Én délben szoktam felkelni. Engem kiskoromban a nagyanyám a hátán vitt az óvodába, hogy ne legyen sáros a cipőm.
 - Majd szólok, ha lesz valami. Most nincs semmi.
 - Kenyér is jó, meg zsír. Itt megeszem - mutatott az asztalra, amelyen Jozsó a zöldséget, krumplit, hagymát pucolta.
 - Fölkenek a falra! Kifelé!
 - Mi ez az üvöltés? - állt az ajtóban a főnökfeleség. - Jól nézünk ki, a csövesek átvették az irányítást!
 - Kész a gulyásleves? - nyávogott a lánya.
 - Még nincs! Kaptál sütit, edd meg azt!
 - Nem volt jó. Eldobtam.
 - Jönnék a barátaink is, a javát tedd félre! - simogatta a lánya fejét az anyja.
 Böbe mosolyogva a sarokba pöckölte cigarettájának végét, Jozsó pedig - görcsoldó fröccs-ügyben - elindult fölkeresni a csapatot.

Így teltek-múltak a napok.
 Jozsó rájött a megoldásra: minden nap az utolsó percekben kezdte el a főzést, és mindig olyan ételeket főzött, amelyeket nem szeretett senki.
 A délelőttiakat, délutánokat kemény piálásokkal töltötte.
 Néha, amikor - ráérő idejében - Böbét az emeleti irodába vonszolta, gyereksírás hallott, egészen kicsi gyerek sírását.
 Egyszer látta az egyik öregembert a nyitott ajtón keresztül az egyik szobában: a szőnyegen ült zokniban, imádkozott.
 Eltelt három hét, és egy késői ebéd idején, autók álltak sorba a ház előtt, valamikor, télen, délután. Szapora lőtás-futás kezdődött, óriási felfordulás.

Mutatós kocsijaikra támaszkodva, láncukat, karpereceiket csillogtatva, csicsás zakójú idegenek utasították mindenkit. A főnök, mint szürke kis egér sunyított, lapított, heherészett mellettük.

Jozsó a teraszról nézte a pakolást, az emberek izgatott készülődését, a hideg, ködös kisvárosi délutánt. A menekülők arcukon tétova mosollyal egymás után másztak be egy kamionba. Az asszonyok legjobb ruhájukban, gyerekeiket vonszolva, kezükben néhány szatyorral, bőröndjeiket hátrahagyva, bizakodva.

Összeszorult Jozsó szíve, és akkorát sóhajtott, hogy tán a vigyorgó embercsempészek is meghalották: „Arabok, kurdok, afgánok! Ne menjetez a fehér ember országába! Arra nyirkos a táj s színes luftballon a világ. Adjátok nekem a dollárjaitokat! A Milanhoz vadonatúj AGRAM-okat hoztak. Egy köpés ide Budapest. A Lánchídnál kezdjük és elindulunk Títel felé, lefelé. Lépteitek nyomán kizöldül a fű és eltűnik a szemét. A magyarok folyóit elhagyva Diocletianus imperátor palotája új életre éled. Szelíd mosolyú asszonyok pillantásaitól kísérve, szőrös melleinket a szélnek kítárva, kezünkben sorozatlövők. Már a szerbek ősi földjén járunk. Táskáinkban juhsajt és árpalepény. Gyantás, görög, borizú vidék, Kis-Ázsia agyagját tapodja lábunk, s ott a város kapui: Ninive a láthatáron, perzsák hona, Persepolis, aztán egy ugrás, no még, no még egy... mienk a világ!”

Egyre-másra gördültek ki a parkolóból az autók: köztük a ponyvás kamion.

- Mit igyak, Hapsi? - lépett a söntésbe Jozsó.
 - Nyomass le egy sört - javasolta a csapos.
 Az étteremben a félbehagyott étkezés nyomai.
 Egy üres asztalnál aranykeretes szemüvegében, izzadva a főnök ült, és egy köteg pénzt számolt.
 A felesége - nyakában vagy félkilónyi ékszerrel - a személyzetnek dirigált:
 - Főnt is mindent lehuzatolni, szellőztetni! A fürdőszobákat nagyon alaposan! Itt csak este nyisatok ki, ha teljesen kész minden!
 - Főnök! Én is lemegyek. Kellene a lé! - szólt a főnökhöz Jozsó.
 - Majd holnap apuskám. Most nincs nálam anynyi.
 - Most tettel zsebre egy csomót!
 - Az másra kell. Üzlet. Majd holnap.
 - Tényleg Cunci, nekem is kellene! - lépett hozzájuk a főnök felesége.
 - Majd holnap. Most el kell mennem.
 - El fogod verni az egészséget - sziszegte a nő.
 - Na! Üzletem van! Majd holnap!

- A rohadék! Elcseszi még az éjjel az egészét! - kőpött a férje után a feleség. - Sanyó! A játékgep-pénzből vegyél ki ötvenezret! Majd holnap a férjem visszateszi. Neked meg minek a pénz? - támadt a Jozsóra. - Itt ettél, ittál! Mit akarsz még? Most is ott a pia a kezekben. Nem kapsz semmit! Megmondom az uramnak, hogy neked semmit! A lányomtól is sajnáltad a süteményt. Nézd, mit hagytak itt! Nézd a piskótáidat, az almáidat, te mocsok állat! - és csapdosta, csapkodta Jozsó fejét az összemarkolt bankjegyekkel.

Mialatt Sanyó, a csapos, sült csirkét organizált magának, Jozsó ellopott egy üveg Johnny Walkert a hűtőből. A whiskyt dzsekijébe dugta és elsétált az egyik közeli kocsmába, ahol az ismerős pincérnek eladta fél áron.

Három régi haverral itta el a whisky árát, s ahogy emelkedett a hangulat, a srácok egyöntetűen úgy vélték, hogy a főnök feleségét meg kell büntetni.

- Hogy néz ki? - kérdezte Palkó, a rakodó.
- Fiatal, csinos.
- Csináljuk vele azt, amit a múltkor abban a pornófilmben láttunk! - hadart Pintyő, az autók és záruk avatott ismerője.
- Ha jó a tyúk, miért ne! - röhögött Titike, a vagány. - Úgy is a fülemen jön ki már az anyag.
- Van egy lánya. Mit csinálunk a kislánnyal? - aggályoskodott Jozsó.
- Azt mondtad, a férje nem megy haza. A gyerekek pedig kifejezetten jó. Ha normális, szereti a gyerekét, nem? - torkolták le a többiek.

Éjfél körül a társasház kapujának mágneses zárát Pintyő csuda gyorsan megoldozta. Halkan fölson-tak a második emeletre, és Palkó százhusz kilójával a lakás ajtajához állt.

- Bekopogott.
- Néma csönd.
- Még egyszer kopogott.
- Semmi.
- Menjünk a fenébe! - suttogta hátul Jozsó.
- Várj!
- Halk lépések belülről az ajtónál. Valaki kinézett a kukucskálón.
- Női hang:
- Ki maga? Mit akar ilyenkor?
- A férje küldött.
- Nem ismerem magát!
- Persze, nem ismerhet. Én vezettem a kamiont. Elő sem bújtam, csak Kópházánál.
- Mondja gyorsan: mit üzent a férjem, aztán tűnjön el!

- Nem üzent semmit. Itt van nálam egy mill. Azt mondtad, hozzam el magának, mert a végén elveri ezt is.

Lánccsörgés, kinyílt az ajtó. Palkó már bent is volt. A nő papucsban, hálóingben vergődött lapátnyi kezei között, nyögni sem bírt, mert Palkó keményen fogta a torkát.

- Csitt, csitt picinyem! - súgta rekedten Pintyő és széttépte rajta a hálóinget.

A nő halálra rémült, üveges szemekkel meredt Titikére, aki egy rugós kést csettegetett:

- Ha jó kislány leszel, nem bántjuk a lányodat, és téged sem.

Ekkor már tolták, kormányozták a sarkig tárt ajtókon keresztül a lámpafényes, nyitott szobába.

A fülben a zúgás állandósult, tompán, mint a víz alatti úszásban.

Magasra emelt térdekkel, álomba lépdeltél. Homályossá vált, elmosódott a kép: a lehúzott nadrágszárak, az ágyra döntött, meztelen nő feje fölött, szétfeszített lábai között térdelő társak, a neszek, az apró zörejek, a kapkodó, nyál nélküli légzés, lihegés.

- Gyere! Te jössz! - került elő valahonnan a falon túlról a sürgetés.

Jozsó kíméletlenül megragadta a nő derekát, és maga felé fordította a tomporát.

Amilyen durva tudott lenni, olyan durva volt. Meglepetésére - pillanatokon belül - a mozdulatai lelassultak, s nem kellett tovább a fantáziáját erőltetnie, mert előntötte a vágyakozás.

A csipő, ez a karcsú csipő, a röpködő hajtömeg. „Ez az a város, ez az a réges-régi szoba, a vállakra omló hajzuhatag, a torokszárító, parázna, vad epekedés a volt-nincs lány iránt, a visszahozhatatlan után.”

- Kedves - kezdte, szorosan a nő hátához simulva, tenyerében érezte a melleit.

A tenyerében érezte, a tenyerén, s akkor robbant, berobbant az ismeret:

„Ennek tetszik ez! Hiszen jó neki! Jó neki!”
A kiürültség undorával fordult körbe-körbe: az asztalon a „Kertbarátok” virágkatalógusában aszfodéloszszálak színes fotói burjánzottak, pompáztak.

Dús, fehér virágok.
Aszfodélosz: az alvilág, az enyészet, Hádész archaikus, dús, fehér virága.

- Menjünk innen! - lökte el a nő forró testét magától.

A hangjában volt valami, ami hatott a cimboráira, tétovázva tekintettek az asszonyra. A nő lá-

bait maga alá húzva, széttépett hálóingét az ölében tartva ült az ágyon. Minden apró mozdulatra megrezzentek súlyos keblei, fekete haján, arcán a férfierő nyomai.

Tágra nyílt, párás szemeiben értetlen csodálkozás, várakozás.

- Menjünk már! - mondta újra Jozsó, és nem érdekelte, hogy felismerték.

Az utcán a szél hordta a havat.

A kapu melletti hókupacra Jozsó öklendezve, sugárban hányt ki a sört, gyomorsavat, epét. Porhó szórta be a könnyeit.

- Mit bőg ez a hülye?

- Nem bőgök, csak hányok. Az erőlködéstől.

- Még ég a lámpa! Menjünk vissza!

- Az anyádhoz mész, nem vissza!

- Menjünk a Pöttyösbe! Igyunk valamit!

- Nincs pénz. Elittuk a whisky árát.

- De van. A táskájában volt tízezer forint.

- Ötvennek kellett volna lennie.

- Csak tíz volt. Isten bizony, csak tíz.

- A Pöttyösbe!

Vékony kabátjaikat szorosan összehúzva nekifeszültek a süvítő szélnek, s az hóval vágta tele arcukat, nyakukat.

- A francba! Mint a másvilág - hallatszott a sötétben.

Aztán csak a szél, a nyomorult, nyomorú szél.

